

A szovjet erdőgazdaság szerepe a mezőgazdasági termelés további fellendítésében

KERESZTESI BÉLA

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a földművelési minisztérium főerdőmérnöke

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet kormány nagy gondot fordít a dolgozók anyagi és kulturális javakkal való ellátottságának szakadatlan növelésére. 1953. szeptemberében a *Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága határozatot hozott a mezőgazdaság további fellendítéséről*. E határozat a mezőgazdaság minden ágának gyorsütemű fejlesztésével 2—3 éven belül biztosítja a lakosságnak élelmiszerekkel való bőséges ellátását és a könnyűipar nyersanyag szükségleteinek teljes mértékű kielégítését.

A szovjet mezőgazdaság minden ágának gyorsütemű fellendítésében nagy szerep vár az erdőgazdaságra. A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága kötelezte a Szovjetunió Tervhivatalát, a Szovjetunió Mezőgazdasági és Begyűjtési Minisztériumát és a Szovjetunió Szovhoz Minisztériumát, hogy három hónapon belül terjesszenek elő javaslatokat a helyi fakitermelés növelésére a kolhozok és szovhozok fában mutatkozó szükségleteinek kielégítése céljából.

A Szovjetunió erdőgazdaságának dolgozói leírhatatlan lelkesedéssel fogadták a Kommunista Párt és a szovjet kormány határozatát a mezőgazdaság további fellendítéséről és minden igyekezetükkel azon vannak, hogy méltóképpen kivegyék részüket e nagy feladat megvalósításából. Több mint 12 000 erdőgazdász, erdőészet, erdei csemetekert, 2000 közszükségleti fagyártmányokat gyártó vállalat, 11 erdőészeti főiskola, 15 erdőészeti tudományos kutató intézet s a hozzájuk tartozó erdőészeti kísérleti állomások sok tízezernyi erdőmérnöke, erdőésztechnikusa és száz-ezernyi erdőművelője dolgozik most vállvetve a kolhozparasztok milliói-val a mezőgazdasági termelés fejlesztésével kapcsolatos feladatok megoldásán.

Az erdőgazdasági termelésben olyan rendszabályokat valósítanak meg, amelyek lehetővé teszik a kolhozoknak, szovhozoknak és gépállomásoknak fával való jobb ellátását és segítik az állattenyésztő farmokat a szilárd takarmányalap létrehozásában. Az erdőgazdaságok és erdőészetek felkutatják és mozgósítják az erdőgazdaság belső tartalékait a mezőgazdasági termelés fejlesztése érdekében.

A mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez leglényegesebb segítséget az erdőgazdaság a kolhozoknak, szovhozoknak és gépállomásoknak épületfával és egyéb ipari fával való ellátása révén tud nyújtani, hiszen majdnem mindenütt nagy a hiány faanyagban és ez akadályozza az építkezések nagyarányú fellendítését.

A Szovjetunió mezőgazdaságának fában jelentkező évi szükséglete — *P. V. Vasziljev* szerint — jelenleg nem kevesebb, mint 175—200 millió köbméter. (A Magyar Népköztársaság erdeinek évi összes fatermése 2,85 millió köbméter.) E szükséglet kielégítésére az erdős vidékeken elsősorban a kolhozerdők jöhetnek számításba. A Szovjetunió *kolhozerdőinek* területe nagyobb, mint az európai kapitalista országok erdőterülete együttvéve. A szovjethatalom a kolhozoknak több mint 90 millió ha erdőt adott át örökös használatra. A kolhozerdők 90 millió ha területé-

ből az erdővel borított terület 80 millió ha. P. V. Vasziljev számítása szerint ez a 80 millió ha erdő egyenletes földrajzi elhelyezkedés mellett évi 110 millió köbméter fát biztosíthatna a mezőgazdaság számára. A kolhozerdők földrajzi elhelyezkedése azonban nagyon egyenlőtlen. Számtottvő részük — több tízmillió ha — Kelet-Szibéria néhány területe kolhozaiban van. Ezekben a területeken a mezőgazdaság fában mutatózó évi szükséglete jóval kisebb, mint a kolhozerdők évi fatermése, ezért a kolhozok itt vagy az évi faterméseknél kisebb fatömeget termelnek ki, vagy pedig nem a mezőgazdaság, hanem a helyi faipar használja fel az általuk kitermelt faanyagot. Így a kolhozerdőkben egyenlőtlen földrajzi eloszlásuk miatt ezidőszereint csak mintegy 50 millió köbméter fát kap a mezőgazdaság évenként.

A kolhozerdők egyenlőtlen földrajzi elhelyezkedésével kapcsolatos



1. ábra. Teljesítményük fokozásával segítik a faipari dolgozók a mezőgazdaság fejlesztését.

kérdések megoldása hosszú időt igényel. Az erdőben szegény vidékek kolhozaiban az erdőgazdálkodás fejlesztésével és belterjesebbé tételével azonban már a legközelebbi években is biztosítani lehet a mezőgazdaság számára nagyobb mennyiségű faanyag kitermelését. A kolhozokban az erdőgazdálkodás fejlesztésének és belterjesebbé tételének egyik legfontosabb feltétele az erdőgazdasági üzemtervek elkészítése. Az erdőgazdaságok dolgozói ezért vállalják azoknak a kolhozerdőknek az üzemrendezését, amelyeknek még nincs erdőgazdasági üzemtervük. A Litván Szocialista Tanácsköztársaság erdőgazdaságainak erdőmérnökei és erdésztechnikusai például a legközelebbi 2—3 évben elkészítik az erdők üzemterveit a köztársaság összes kolhozaiban.

Az állami erdőőrzési szolgálat dolgozói segítséget nyújtanak a kolhozoknak az erdei tüzek elleni küzdelemben. Az erdőgazdaságok tűzjelző tornyai értesítik a kolhozokat a tűzveszélyről, az erdőgazdaságok tűzoltó munkásai pedig segítségükre vannak a kolhozparasztoknak az erdei tüzek oltásánál.

A Moszkvai Tyimirjazevről elnevezett Lenin-renddel kitüntetett Mezőgazdasági Akadémia erdőművelési tanszéke vállalta, hogy kidolgozza a kolhozerdők állapotának megjavítására és termelékenységük emelésére vonatkozó tudományos kérdéseket.

A Szovjetunió mezőgazdaságának fával való ellátását a kolhozerdők tehát csak részben biztosítják. A szovjet erdőgazdaság dolgozói ezért célul tűzték ki az állami erdők rejtett tartalékainak felkutatását és kitermelését a mezőgazdaság szükségleteinek teljes mértékben való biztosítása érdekében.

A Szovjetunió állami erdeinek területe több mint 860 millió ha (a Magyar Népköztársaság összes erdőterülete 1,26 millió ha). A szovjet erdők földrajzi elhelyezkedése nagyon egyenlőtlen, az összes erdők csaknem 90 százaléka a tajgára (az északi tundrák és a déli sztyepek között kelet-nyugati irányban végigvonuló roppant kiterjedésű erdőövezetre) esik, a fennmaradó 10 százalékot pedig alapjában a Krim, Kaukázus, Közép-Ázsia és Távol-Kelet erdősegei alkotják.

A Szovjetunió állami erdei közgazdasági jellegük és népgazdasági rendeltetésük szerint három csoportba vannak felosztva. Az első csoportba tartoznak a természetvédelmi emlékként fenntartott, a talajvédő, mezővédő és üdültetési célokat szolgáló erdők, a városok és ipartelek körüli zöldövezetek és általában a védőerdő jellegű erdők. A második csoport az iparvidékek és sűrűn lakott területek nagy vízgazdálkodási jelentőséggel bíró erdeit foglalja magába, ezekben az erdőkben igen belterjes erdőgazdálkodás folyik. A harmadik csoport felöleli az összes többi állami erdőt, amelyek legfőképpen ritkán lakott, számottevő iparral nem rendelkező területeken, így elsősorban a Szovjetunió európai részének északi vidékein, Szibériában és Távol-Keleten terülnek el és döntő többségükben vágásérett, vagy túltartott faállományaikkal a faipar szilárd bázisát képezik.

Az állami erdők területén az erdőgazdálkodás és fakitermelés feladatát 1947 óta erdőgazdaságok és fakitermelő vállalatok látják el. Az erdőgazdaságok a Szovjetunió Földművelésügyi Minisztériumának, a fakitermelő vállalatok pedig döntő többségükben a Szovjetunió Fa- és Papíripari Minisztériumának szervei. Kisebb fakitermelő vállalatok van-

nak más minisztériumoknak, állami üzemeknek és szövetkezeteknek is. Az erdőgazdaságok az állami erdők egész területén az erdőművelési, erdőőrzési és erdészeti igazgatási teendőket végzik, fakitermeléssel csak annyiban foglalkoznak, amennyiben az az erdőművelés céljait szolgálja (ápoló és egészségügyi vágások). A Fa- és Papíripari Minisztérium fakitermelő vállalatai ipari jellegű fakitermeléssel foglalkoznak és biztosítják alapjában véve az egész népgazdaság faanyag-szükségletét. Az egyéb állami és szövetkezeti fakitermelő vállalatok elsősorban saját faanyag szükségleteiket termelik ki többségükben nem ipari jellegű termeléssel.

Az első csoportba tartozó erdőkben 1943-ban a véghasználatot megtiltották, és csak *ápoló és egészségügyi vágásokat* engedélyeztek. Később a második és harmadik csoportba tartozó erdőkben a folyók mentén vízvédő erdőpásztákat, az utak és vasutak mentén pedig szélfogó erdő-sávokat jelöltek ki és ezeket is az első csoportba sorolták. Így 1952-ben az első csoportbeli erdők területe 35,2 millió ha-ra emelkedett, 3454 millió köbméter élőfakészlettel, melyből a vágásérett és túltartott állományok fakészlete 1768 millió köbmétert tett ki (50 százalék). A túltartott erdőkben nagy károkat okoztak a gombakárosítók, a széltörés, vihardöntés stb. és ennek következtében ezek az erdők kezdték elveszíteni védőszerepüket. Ezért 1952-ben az első csoportba tartozó túltartott erdőkben a túlkoros faállományoknak fokozatosan fiatal erdőkkel való feleszerelése céljából a Szovjetunió kormánya erre a célra külön kidolgozott szabályok szerint megengedte a felújítógátások alkalmazását. E szabályokat túlzott óvatossággal készítették el, minek következtében sok helyütt a túlkoros erdők felújítása igen hosszú időre nyúlik el. Ennek illusztrálására *B. M. Perepecsin* többek között a következő példát hozza fel. A Venezei erdőgazdaság (Tulai terület) Oszetrovi erdészetében a 85 tag „a”, „v” és „g” erdőrészletek területe 24,5 ha. Az erdőrészletek becslési adatai csaknem azonosak. Az állományok összetétele átlagosan 0,7 tölgy (180 éves), 0,3 hárs (140 éves), termőhelyi osztálya III, sűrűsége 0,3 (a forradalomelőtti időkben rendszertelen száraló vágásokkal ritkították ki); alattuk ritka tölgy, kőris és hárs újulat található. Ezekben az állományokban felújító tarvágást rendeltek el, egy 50 méter széles belevágást engedélyezve és négy év vágásatlakozási időt kikötve. Ennek megfelelően 1952-ben 1,45 ha-on végezték el az első tarvágást és a terv szerint 68 év múlva, 2020-ban kerül kitermelésre a 24,5 ha-os terület utolsó 50 méter széles tarvágása. *B. M. Perepecsin* megjegyzi, hogy 180 éves ritka tölgyerdő természetes felújításának ilyen ütemét nem szabad helyesnek elfogadni s ilyen és hasonló példák alapján megállapítja, hogy az első csoportbeli erdőkben túlságosan nagy körültekintéssel és felesleges óvatossággal járnak el az erdőfelújító vágások alkalmazása terén. Ennek a felesleges óvatosságnak következtében 1953-ban az erdőfelújító vágásokban mindössze 1,5 millió m³ fa került kitermelésre, ami az első csoportbeli erdők érett és túltartott faállományai évi átlagnövekedékének 7—9%-a. *B. M. Perepecsin* javasolja a természetes felújítás időtartamának megrövidítését, a túltartott erdők gyorsabb mértékű feleszerelését fiatal faállományokkal, és ezáltal a távolabbi jövőre tervezett fahasználat előrehozását a legközelebbi évekre, a mezőgazdaság további fellendítésének döntő éveire. *V. Ja. Koldanov* szerint ezen javaslat megvalósítása évenként 4—5 millió m³ fa kitermelését biztosítja az első csoportba tartozó

erdőkben, és így anélkül, hogy ebből bármilyen kár származna, számottevő famennyiséget lehet kitermelni a mezőgazdaság faanyag-szükségletének további kielégítésére.

A mezőgazdaság fában mutatkozó szükségleteinek kielégítésére a kolhoz-erdőkből *véghasználat* és az első csoportba tartozó állami erdőkből *felújítívágások* címén kitermelhető fatömeg mellett mint igen számottevő tartalék áll rendelkezésre a második csoportbeli állami erdőkből *ápoló- és egészségügyi vágások* címén kitermelhető famennyiség. Bár az ápolóvágások célja nem faanyagnyerés, végrehajtásuk során mégis nagymennyiségű faanyag kerül kitermelésre. A második csoportbeli erdőekben ezidőszerint évente 700—800 000 ha-on végeznek ápolóvágásokat. Nem kisebb a jelentőségük az egészségügyi vágásoknak sem, amelyeket évenként 1 700 000 ha erdőterületen végeznek el. Az ápoló és egészségügyi vágásoknál *P. V. Vasziljev* adatai szerint az 1936—1946. években ha-kint a következő famennyiségeket termelték ki:

Az ápolóvágás módja	A terület, amelyen az ápolóvágást végrehajtották 1.000 ha-ban	A kitermelt összes famennyiség 1.000 m ³ -ben	Az 1 ha-ról kitermelt famennyiség m ³ -ban
Felszabadító tisztítás	560,8	2 880,1	5,1
Elegyarány szabályozó tisztítás	1 625,9	14 375,5	8,8
Törzskiválasztó gyérités	1 335,0	19 133,3	14,2
Növedékfokozó gyérités	910,2	18 628,9	20,3
Összesen:	4 431,9	55 017,8	12,4

Ezekkel az adatokkal számolva, évi 700—800 000 ha tisztítás és gyérités végrehajtása esetén kerekén 8,5—10 millió m³ faanyag kerül ilyen címen kitermelésre.

Az egészségügyi vágások során a második csoportba tartozó erdőben az 1936—1946. években ha-kint átlag 9,9 m³ fát termeltek ki. Az 1946 óta eltelt időben az erdőgazdálkodás színvonalának emelkedése következtében az egészségügyi vágások fatömege csökkent, és ma átlagosan nem haladja meg a 7—8 m³-t ha-ként. Ennek megfelelően az egészségügyi vágások évi 1 700 000 ha területén mintegy 14 millió m³ fát termelnek ki a második csoportbeli erdőben. *P. V. Vasziljev* professzor azonban megjegyzi, hogy az ápolóvágások további elterjesztésére óriási lehetőségek vannak még a második csoportba tartozó erdőben is, nem beszélve azután a harmadik csoportbeli erdőkről, amelyekben ápolóvágásokat ezidőszerint egyáltalán nem végeznek, és javasolja a mezőgazdaság fában mutatkozó szükségleteinek teljes mértékű kielégítése érdekében az ápoló- és egészségügyi vágások széleskörű elterjesztését.

Az ápolóvágások széleskörű elterjesztésének a Szovjetunióban legfontosabb előfeltétele e munkák *gépesítésének* megoldása. Ezen a téren ezideig csupán néhány figyelemreméltó kezdeményezés történt, amelyek közül kiemelkedik a Litván Tudományos Akadémia Erdőgazdasági kérdésekkel foglalkozó Intézetének eredménye. Ezen Intézet munkatársai kisméretű láncfalpas magánjáró áramfejlesztő állomást szerkesztettek, amely két K—5-ös villanyfűrészt táplál. A K—5-ös fűrészek kiválóan alkalmasak tisztítási és gyéritési munkákra. Szükség van azonban különösen a tisztítási munkáknak teljes egészében való gépesítésére, gépesí-

teni kell nemcsak a töről való elválasztás (kivágás), hanem az anyagösszehordás, anyagfelkészítés, anyagberakás és kiközelítés munkáját is.

A második csoportba tartozó erdőkben az ápoló- és egészségügyi vágásokon kívül az évi átlagnövedéknek megfelelő mértékben véghasználat címén termelnek ki fát. A véghasználati fakitermelést ezekben az erdőkben fakitermelő vállalatok végzik. A fakitermelő vállalatok többsége különböző minisztérium apró vállalata, de akadnak közöttük hatalmas fakitermelő vállalatok is, mint pl. a Szovjetunió Építőanyagipari Minisztériumának szakemberekkel és modern gépekkel jól ellátott vállalatai. A fakitermelő vállalatok rendszerint csak azokat a faválasztékokat termelik ki és szállítják el, amelyekre megrendelést kaptak. Az Építőanyagipari Minisztérium Navlini Fakitermelő Vállalatának pl. fenyő- és keménylombos fűrészrönk, valamint épületfa termelés a feladata. Tűzifára és lágy lombos ipari fára ennek a vállalatnak nincs szüksége. A kitermelést azonban a fennálló rendelkezések szerint köteleen végrehajtani az erdőgazdaságtól kitermelésre átvett egész területen. A Navlini Fakitermelő Vállalat vágásterületein ezért az ág és gallyfával együtt rendszerint elkorhad a tűzifa és lágy lombos iparifa, vagy esetleg a vágásterületek kötelező feleletése alkalmával a tűz martaléka lesz. Csak ez az egy vállalat 1947—1949-ben több mint 20 000 m³ fát hagyott vissza vágásterületeken. *M. G. Labuzov* ezért javasolja, hogy az első és második csoportbeli erdőkben a fakitermelést végezzék el teljes egészében maguk az erdőgazdaságok és az ily módon az elkorhadástól és elégetéstől megmentett számottevő famennyiséget használják fel a mezőgazdaság megsegítésére.

A harmadik csoportba tartozó erdőkben, amelyeket számottevő részben túltartott és vágásérett faállományok alkotnak, az évente kitermelésre kerülő fatömeget nem az évi átlagnövedék mértéke, hanem a népgazdaság fában jelentkező tényleges szükségletei szerint állapítják meg. Ezekben az erdőkben működnek a nagy állami fakitermelő vállalatok, amelyekre a mezőgazdaság fával való ellátottságának megjavításában igen nagy szerep vár. Az évi favágatási tervek maradéktalan teljesítése révén elsősorban ezeknek a vállalatoknak kell biztosítaniok a fátlan sztyepek és erdőben szegény vidékek kolhozainak, szovhozainak és gépállomásainak fával való ellátását.

Jelentős segítséget adhatnak a mezőgazdaságnak a harmadik csoportbeli erdők erdőgazdaságai is. *V. Ja. Koldanov* javasolja, hogy a harmadik csoportbeli erdőkben lévő erdőgazdaságok mindegyike termeljen ki saját személyzetével legalább csak néhány ezer m³ szerfát a mezőgazdaság számára. Ebben az esetben az erdőgazdaság hatalmas mennyiségű fát tud 1954-ben biztosítani a mezőgazdaság fejlesztéséhez. Ismeretes, hogy az erdőtelepítő gépállomások építése idején az erdőgazdaságok igazgatói, erdőművelői és őrszemélyzete milyen lelkesedéssel vette ki részét a gépállomások építéséhez szükséges épületfa biztosításában. Az északi erdővidékek és az Ural hegység erdőművelői óriási segítséget adtak az épülő gépállomásoknak. Biztosra lehet venni, hogy észak erdőművelői segítségükre lesznek a kolhozoknak és mezőgazdasági gépállomásoknak is és ellátják azokat épületfával.

A mezőgazdaságnak fával való ellátásában nagy jelentősége van a fakitermelésnél hasznosításra egyébként nem kerülő választékok, vala-

mint a különféle erdőgazdasági rendszabályok végrehajtása során kitermelt faanyagok felhasználásának. Ilyen faanyagok: az iparifa kitermelésénél keletkező tűzifa, az erdei kaszálók tisztítása és az erdőrendezési munkák végrehajtása során kitermelt faanyag, valamint az úsztató folyók menti erdőkben mindaz a fa, amelyet úsztatva szállítani nem lehet (kőris-, jegenye- és vörösfenyő). Ezen faanyagok felhasználását az erdőgazdaságok közszükségleti fagyártmányokat gyártó vállalatai végzik.



2. ábra. Traktor közelíti a mezőgazdaság részére termelt faanyagot.

P. G. Müszin adatai szerint — 1951-ben 1006, 1952-ben 1680, 1953-ban mintegy 2000 ilyen vállalat működött, amelyek között van számos nagy vállalat évi 2 millió rubel termelési értékkel. A vállalatok számával együtt nőtt a gépesítési fokuk is. Míg 1951-ben a gépekkel dolgozó vállalatok 42 millió rubel, addig 1952-ben már 94 millió rubel, 1953-ban pedig 120 millió rubel értékű fagyártmányt készítettek. E vállalatok ezidő szerint több mint 220 féle fagyártmányt gyártanak, amelyek között szerepelnek a kolhozok számára olyan elsőrendűen fontos gyártmányok, mint szántalp, szán, keréktalp, kerék, lapát, ásó, gereblye, boroshordó, stukaturléc, zsindegy, gyümölcsösomagolóáda stb.

V. Ja. Koldanov a mezőgazdaság ilyen irányú szükségleteinek kielégítése érdekében javasolja, hogy a fagyártmányok termelését 1954-ben 1953-hoz viszonyítva az erdőgazdaságok legalább 50 százalékkal növeljék és lássák el egyidejűleg gépekkel a fagyártmányokat termelő

vállalatokat. E vállalatoknak gépekkel (keretfűrészekkel, körfűrészekkel, esztergapadokkal stb.) való ellátása megteremti a termelés további növelésének lehetőségét úgy, hogy pl. az erdőgazdaságok 1955-ben már 300 000 szánt készíthetnek az 1953-ban készített 148 000-rel szemben. A további kilátásokat illetően P. G. Müszin megjegyzi, hogy a közszükségleti fagyártmányokat gyártó vállalatok gépesítésének meggyorsításával, a munkások és mérnökök újításainak felhasználásával, a szocialista munka-verseny fellendítésével meg van a lehetősége annak, hogy 5 éven belül a közszükségleti fagyártmányok termelési értéke elérje az 1 milliárd rubelt.

Az előzőkben felsorolt lehetőségek felhasználást alapjában véve biztosítják a mezőgazdaság fában jelentkező szükségletének kielégítését. Az erdőben szegény vidékek és a fátlan sztyepék faanyagszükségletét azonban nem gazdaságos a harmadik csoportbeli erdőkben kitermelt faanyagból fedezni. Éppen ezért a Szovjetunióban ezeken a vidékeken igen nagy gondot fordítanak helyi faanyagtermelő bázis létrehozására.

A kolhozok és szovhozok földjeit erdősávokkal hálózják be *beerdősítve így a mezőgazdasági területeknek átlag 5—8 százalékát*. Az erdősávokban telepített gyorsannövő fafajok rövid néhány év alatt jelentős mennyiségű *tisztítási faanyagot* biztosítanak a kolhozoknak. A mezővédő erdősávok jelentősége a kolhozok számára azonban ezen messze túlnő. Az erdősávok telepítésével és a földművelés fűves vetésforgós rendszerének bevezetésével dél és délkelet aszályos vidékein a kolhozok és szovhozok nagymértékben emelni tudják a mezőgazdasági növények termésátlagait. *J. M. Varinyicsenkó és N. M. Bobrovickij*, a kievi terület umani járásának példáján megmutatják cikkeikben, hogy az erdészek és kolhozparaszrok kitartó munkájának eredményeképpen *az 1949—1950-ben telepített mezővédő erdősávok a legtöbb helyen már záródtak*. A szerzők megjegyzik, hogy más agrotechnikai eljárásokkal együtt a mezővédő erdősávok jelentősen növelték a kolhozföldek terméshozamát. Ez különösen észlelhető volt 1953-ban, amikor pl. a Zsdánovról elnevezett kolhozban 216 ha területen — amelyen 1949-ben telepítettek 13 méter széles erdősávokat — az őszi búza 3 q-val több termést adott ha-ként. Csak erről az egy tábláról a kolhoz 600 q-val több búzát takarított be. Ugyanabban a járásban a Leninről elnevezett kolhozban 106 ha-on, amelyen ugyancsak 1949-ben telepítettek mezővédő erdősávokat, az őszi búza 2,6 q-val több termést adott ha-ként, mint azokon a táblákon, melyeket nem szegélyeztek mezővédő erdősávokkal.

Az umani járásban elért sikereknek egyik alapvető oka, hogy az Umani erdőgazdaság dolgozói megértették azt, hogy a sztyeppei erdőtelepítés sikerét elsősorban a káderek döntenek el. Az Umani erdőgazdaság a kolhozok erdészei és munkacsapatvezetői számára kéthetes szemináriumokat szervezett. E mellett szemináriumokat tartott minden kolhozban az erdőtelepítő munkacsapatok valamennyi tagja számára. Ily módon az elmúlt évben 1500 munkást képeztek ki. Ennek következtében az erdőgazdaság területén bármely kolhozban tízével lehet találni olyan kolhozparasztoikat, akik jól értenek az erdősávok telepítéséhez és vezetni tudják az erdőtelepítési és fásítási munkákat.

A Szovjetunió erdői nemcsak a faanyagnyerésnek szinte kimeríthetetlen forrásai, hanem lehetővé teszik óriási takarmánykészletek begyűj-

tését is, aminek helyes felhasználása az erdőgazdasági érdekek bármilyen sérelme nélkül elősegítheti a kolhozok és szovhozok állattenyésztésének fejlesztését.

Az állami erdőgazdaságok területén, az erdei tisztásokon becsült adatok szerint évenként 6 millió tonna szénát lehet begyűjteni. V. Ja. Koldanov javasolja, hogy szakítsanak azzal a helytelen gyakorlattal, amely szerint eddig egy évre engedélyezték a kolhozoknak meghatározott tisztások fűkaszálását. A fűkaszálást hosszú időre kell átadni a kolhozoknak és szovhozoknak. Ebben az esetben érdekeltté válnak e területek termőképességének emelésében, hozzálátnak a cserjék irtásához, alagsövezéshez, nemesfűvek vetéséhez stb.



3. ábra. Fialat erdősávok szakítják meg a sztyep fátlan síkságait.

Az erdei legeltetéssel kapcsolatban V. G. Nyestyerov idézi V. R. Viljamsz megállapítását, mely szerint az erdő és a legelő állat kibékíthetetlen ellenségek. Ismerteti, hogy az erdei legeltetés a természetes újulat kitaposását, az erdőtalaj összetömrítését, a fák felszín alatt futó gyökereinek megsebzését, a fatörzsek kérgének megsértését és a hajtások lerágását eredményezi. Ezzel nagy kárt okoz az erdőgazdaságnak. Kárt okoz azonban a erdei legeltetés az állattenyésztésnek is, mivel az erdőben legeltetett állatok kevés és rossz minőségű tejet adnak. Ez okok miatt keresni kell az erdei legeltetés kérdésében az erdőgazdaság és állattenyésztés érdekeinek célszerű összeegyeztetését.

Az erdőkben vannak olyan területek, amelyeket termőképességükben visszaesett, ritka faállományok borítanak. A legeltetés kárt okoz ezekben a faállományokban is és végeredményben teljes pusztulásukhoz vezet. Emellett nincs értelme a legeltetésnek sem az ilyen erdőkben, mivel a tapasztalatok szerint a rontott erdőkben legeltetett tehének tejhozama csökken és tejük minősége romlik. Ma már ismeretes, hogy ezt az erdei fűvek alacsony cukortartalma idézi elő. Ezzel szemben az erdei tisztásoko-

kon legeltetett tehenek fejésátlagai és a tej minősége magasabb, s ez a tény a nyílt tisztások fűtermésének magas cukortartalmával kapcsolatos.

V. G. Nyesztyerov ajánlja, hogy *az értéktelen, rontott erdőket, ahol erre szükség van, termeljék ki*, és ideiglenesen csak néhány esztendőre alakítsák át nyílt legelőkké. Így meg lehet szüntetni az erdei legeltetéssel az erdőgazdaságnak okozott kárt, az állattenyésztésben pedig növelni lehet a tejhozamot és javítani a tej minőségét.

A Szovjetunió mezőgazdasága további fellendítésének programjában szerepel a gyümölcstermesztés fejlesztése, a gyümölcsösök területének nagymértékű növelése. A gyümölcsösök területének növeléséhez Fehér-Oroszország erdőgazdaságai a kolhozoknak számottevő segítséget adnak gyümölcsfacsemeték és suhángok termelésével. Ennek érdekében jelentősen növelik az erdőgazdaságok és erdészetek gyümölcs- és díszfacsemetekertjeinek és faiskoláinak területét. Ezen túlmenően az erdőgazdaságok segítenek a kolhozoknak és szovhozoknak szaktanácsadással és csemetejuttatással a gyümölcsösöket szegélyező szélvédő erdősávok telepítésénél is.

Érdemes megemlíteni *I. I. Gluckijnak*, a szmolovi erdészet vezetőjének kezdeményezését is: azt javasolta, hogy *az erdőtelepítésekben a méhlegelők növelése érdekében a csemeték ültetésével egyidőben a sorközöket vessék be vadontermő mézelőnövények magvaival*.

A Szovjetunió erdőgazdasága minden lehetséges segítséget megad a kolhozoknak, szovhozoknak és gépállomásoknak a mezőgazdasági növények termésátlagainak és az állattenyésztés hozamának növeléséért vívott harcban. A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága szeptemberi határozatának tanulmányozása megsokszorozza az erdőgazdaság dolgozóinak erejét, elősegíti, hogy a szovjet erdők gazdagságát jól felhasználják a mezőgazdasági termelés fejlesztése érdekében. Az erdőgazdaság dolgozói szoros egységben az egész szovjet néppel, fáradságot nem ismervé dolgoznak a mezőgazdaság további fellendítése programjának megvalósításáért, szocialista hazájuk erejének és hatalmának megerősítéséért, a nagy feladatok megvalósításáért, amelyeket a Kommunista Párt és a szovjet kormány tűzött eléjük, harcolnak a kommunizmus felépítéséért.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Задачи лесоводов в дальнейшем развитии сельского хозяйства СССР., Лесное хозяйство 1953, № 10. — П. В. Васильев: Лесное хозяйство и лесоснабжение сельского хозяйства, Лесное хозяйство 1953, № 10. — П. Г. Мысин: Увеличим производство товаров для нужд сельского хозяйства, Лесное хозяйство 1953, № 10. — Боевая программа нового под'ема сельского хозяйства, Лесное хозяйство 1953, № 11. — В. Я. Колданов: Повысить роль лесного хозяйства в развитии сельского хозяйства СССР, Лесное хозяйство 1953, № 11. — В. Г. Нестеров: Резервы лесохозяйственного производства — на службу сельскому хозяйству, Лесное хозяйство 1953, № 11. — Б. М. Перепечин: О дополнительных источниках обеспечения колхозов древесиной, Лесное хозяйство 1953, № 11. — И. П. Клевцов: Помощь колхозам лучше использовать леса, Лесное хозяйство 1953, № 11. — М. Г. Лабузов: Улучшить организацию лесозаготовок в лесах первой и второй групп, Лесное хозяйство 1953, № 11. — Я. Л. Саксон: Укрепить колхозное лесоводство, Лесное хозяйство 1953, № 12. — И. М. Вариниченко: Содружество лесоводов с колхозниками Уманского района, Лесное хозяйство 1953, № 12. — Н. М. Бобровицкий: Защитное лесоразведение в Уманском районе, Лесное хозяйство 1953, № 12. — И. И. Глуцкий: Полностью использовать резервы лесного хозяйства, Лесное хозяйство 1953, № 12. — А. А. Байтин: Основы лесоустройства, М—Л, 1950. — В. Н. Сукачев: Дендрология с основами лесной геоботаники, Л. 1938.